

A ט"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of נ"ג דף of מסכת נדריים. Some of the topics we will learn about include.

The three-way Machlokes regarding a נדר from fruits, whether יוצא ממנו the juices that are squeezed out, are also included in the נדר.

ר"ש בן אלעזר's distinctions between

כל שדרכו לאכול

ודרך היוצא ממנו לאכול

Where people are accustomed to eat both, the fruit, and the juice;

And

כל שאין דרכו לאכול

ודרך היוצא ממנו לאכול

Where people are only accustomed to eat the juice, but do NOT eat the fruit.

A

A three-way Machlokes
Regarding a נדר from fruits,
whether יוצא ממנו
the juices that are squeezed out,
are also included in the נדר.

ר"ש בן אלעזר
distinctions between

כל שאין דרכו
לאכול
ודרך היוצא ממנו
לאכול

כל שדרכו
לאכול
ודרך היוצא ממנו
לאכול

B The Halachos of

הנודר

מן היין

A נדר from wine

מן השמן

A נדר from oil

מן הדבש

A נדר from honey

מן החומץ

A נדר from vinegar

מן הירק

A נדר from vegetables

מן הכרוב

A נדר from cabbage

מן הגריסין

A נדר from grits

מן העדשים

A נדר from lentils

The distinctions between

A נדר from חטה, one wheat, in the singular, and a נדר from חטים, plural, a lot of wheat

B

הנודר...

מן היין
מן השמן
מן הדבש
מן החומץ
מן הירק
מן הכרוב
מן הגריסין
מן העדשים

C Some of the terms and concepts we will learn about include

There is a Machlokes whether מביאין ירק מחוץ לארץ לא"י
Whether vegetables may be imported from other countries to Eretz Yisroel?

The Chachamim hold אין מביאין
Because חיישינן משום גוש
There is a concern that earth of ארץ that is attached to the vegetables will also be brought into Eretz Yisroel.

רבי חנניה בן גמליאל holds
מביאין
Because לא חיישינן

C

מביאין ירק מחוץ לארץ לא"י

רבי חנניה בן גמליאל מביאין לא חיישינן

חכמים אין מביאין חיישינן משום גוש

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah

הנודר מן התמרים
מוותר בדבש תמרים

If a person makes a נדר from dates, only dates are prohibited, but date-honey, a by-product, is permitted.

So too,

מסתנויות

מוותר בחומץ סתנויות

If one makes a נדר from grapes that do NOT become ripe, only those grapes are prohibited, but its by-product vinegar is permitted, because, as the Ran explains,

נשתנה הגוף

The Tanna Kamma holds that the by-products, דבש וחומץ, are NOT considered the original fruits that were included in the נדר, because they were transformed into another entity.

רבי יהודה בן בתירא אומר
עליו ששם תולדתו קרויה עליו
ונודר הימנו

אסור ביוצא הימנו

Rabbi holds that all fruits and their by-products are prohibited, if they bear the names of the original fruits.

וחכמים מתירים

As the Gemara explains, the Chachamim are ר"ש בן אלעזר who says

כל שדרכו לאכול

ודרך היוצא ממנו לאכול

כגון תמרים ודבש תמרים

Where people eat both, the fruit and the by-product;

נדר בו

או מיוצא ממנו

אסור בו וביוצא ממנו

If he makes a נדר from either the fruit or from the by-product, both are prohibited, because

לשניהם נתכוין

His intention was for both.

However

כל שאין דרכו לאכול

ודרך היוצא ממנו לאכול

Where people eat only the by-product, but do NOT eat the fruit;

נודר בו

אין אסור אלא ביוצא ממנו

שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו

If he makes a נדר from either the fruit or for the by-product, only the by-product is prohibited, but the fruit itself is permitted, because his intention was only for the by-product.

1

משנה

רבי יהודה בן בתירא
כל ששם תולדתו קרויה עליו
ונודר הימנו

אסור ביוצא הימנו

All by products
are considered as the original fruits,
if they bear the names
of the original fruits

תנא קמא
הנודר מן התמרים
מוותר בדבש תמרים

Only dates are prohibited
but date-honey, a by-product is permitted.

מסתנויות - מותר בחומץ סתנויות

From grapes that do NOT become ripe
its by-product vinegar is permitted
because...ג'טנה

חכמים
מתירים

רבי שמעון בן אלעזר

כל שאין דרכו לאכול
ודרך היוצא ממנו לאכול

נודר בו אין אסור אלא ביוצא ממנו
שלא נתכוון זה אלא ליוצא ממנו

כל שדרכו לאכול
ודרך היוצא ממנו לאכול
כגון תמרים ודבש תמרים

נדר בו או מיוצא ממנו
אסור בו וביוצא ממנו

If he makes a נדר from either
the fruit or by-product, both are prohibited,
because

לשניהם נתכוין

2 The Ran summarizes the Machlokes:
According to the Tanna Kamma, in all cases

בין בדרכו לאכול
ודרך היוצא בו לאכול
ובין באין דרכו לאכול
ודרך היוצא ממנו לאכול
אסור בו
ומותר ביוצא ממנו
Because
נשתנה הגוף

According to ר' יהודה בן בתירא, in all cases

בין בדרכו לאכול
ודרך היוצא בו לאכול
ובין באין דרכו לאכול
ודרך היוצא ממנו לאכול
אסור בו
וביוצא ממנו
Because
שמו קרויה עליו

According to רבי שמעון בן אלעזר, it depends;

בדרכו לאכול
ודרך היוצא בו לאכול
אסור בו
וביוצא ממנו
Because
לשניהם נתכוין

However

באין דרכו לאכול
ודרך היוצא ממנו לאכול
מותר בו
אבל אסור ביוצא ממנו
Because
לא נתכוון אלא ליוצא ממנו
=====

3 Zugt Di Mishnah
הגודר מן היין
מותר בין תפוחים
If one makes a נדר from wine, only grape wine is prohibited, because, as Tosfos explains,
דסתם יין דענבים קאמר
When people mention wine, they mean grape wine.
However, apple wine is permitted, because, as the Ran explains
יש לו שם לווי
ולא מקרי יין סתם
It has an additional name יין תפוחים, and it is NOT considered יין סתם
Similarly
מן השמן
מותר בשמן שומשמן
If one makes a נדר from oil, only olive oil is prohibited, because
סתם שמן הוא שמן זית
However, sesame seed oil is permitted, because
יש לו שם לווי

Similarly
מן הדבש
מותר בדבש תמרים
If one makes a נדר from honey, only bee's honey is prohibited, because
דסתם דבש זהו דבש דבורים
However, date honey is permitted, because
יש לו שם לווי

Similarly
מן החומץ
מותר בחומץ סתוניות
If one makes a נדר from vinegar, only wine vinegar is prohibited, because
דסתם חומץ מיין טוב שהחמיץ
However, vinegar made from unripe grapes are permitted, because
יש לו שם לווי

In the next case
מן הכרישין
מותר בקפלוטות
If one makes a נדר from leek, only small leek is prohibited.
However large leek which are called קפלוטות are permitted, because
דלא הוי בכלל כרישין
It's not considered the same thing.

Similarly
מן הירק
מותר בירקות השדה
If one makes a נדר from vegetables, only ירקות גינה, which are grown in gardens, are prohibited, because
סתם ירק של גינה
However, ירקות שדה, that are grown in fields, are permitted, because
שהוא שם לווי
=====

3 *מלך*
הגודר מן היין
מותר בין תפוחים
Only grape wine is prohibited
דסתם יין דענבים קאמר
However, Apple Wine is permitted, because
יש לו שם לווי – ולא מקרי יין סתם
It has an additional name יין תפוחים

מן השמן
מותר בשמן שומשמן
If one makes a נדר from oil,
only olive oil is prohibited, because
סתם שמן הוא שמן זית
However, sesame seed oil is permitted, because
יש לו שם לווי

מן הדבש
מותר בדבש תמרים
דסתם דבש זהו דבש דבורים
However, date honey is permitted, because
יש לו שם לווי

מן החומץ
מותר בחומץ סתוניות
Only wine vinegar is prohibited, because
דסתם חומץ מיין טוב שהחמיץ
However, vinegar made from unripe grapes are permitted, because
יש לו שם לווי

מן הכרישין
מותר בקפלוטות
Only small leek is prohibited.
However large leek which are called קפלוטות
are permitted, because
דלא הוי בכלל כרישין
It's not considered the same thing.

מן הירק
מותר בירקות השדה
Only ירקות גינה, which are grown in gardens,
are prohibited, because
סתם ירק של גינה
However, ירקות שדה, that are grown in fields,
are permitted, because
שהוא שם לווי

4 The Gemara cites a Braisa which elaborates regarding

שמן;
 תניא
 הנודר מן השמן
 בארץ ישראל
 מותר בשמן שומשמיין
 ואסור בשמן זית
 Because in Eretz Yisroel, when people say oil, they're referring only to olive oil, because, as the Ran explains;
 דבא"י אינן מסתפקין כלל אלא בשמן זית
 They use only olive oil.
 However, in Bavel it's the reverse;
 ובבבל אסור בשמן שומשמיין
 ומותר בשמן זית
 Because, they use only sesame oil;

מקום שמסתפקין מזה ומזה
 אסור בזה ובוזה
 The Gemara explains
 דרובא מן חד מסתפקין
 In an area where most people use one type of oil, nevertheless, since a significant minority use the other type of oil, both are forbidden, because,
 ספק איסורא לחומרא
 And as the Ran explains;
 כיון דאיכא מיעוטא דמסתפקי מההוא מינא
 איכא לספוקי דלמא אפילו לאלו נתכוין

These guidelines apply to all items mentioned in the Mishnah, because
 בגדרים הולכים אחר לשון בני אדם
 והכל לפי המקום והזמן
 We follow the local usage and meaning of the words.
 =====

4 תניא
 הנודר מן השמן...
 ובבבל אסור בשמן שומשמיין ומותר בשמן זית
 בארץ ישראל מותר בשמן שומשמיין ואסור בשמן זית
 דבא"י אינן מסתפקין כלל אלא בשמן זית
 חלל בשמן זית
 מקום שמסתפקין מזה ומזה
 אסור בזה ובוזה
 דרובא מן חד מסתפקין
 Since a significant minority use the other type of oil, both are forbidden – לחומרא - ספק איסורא
 כיון דאיכא מיעוטא דמסתפקי מההוא מינא איכא לספוקי דלמא אפילו לאלו נתכוין
 These guidelines apply to all items in the Mishnah, because
 בגדרים הולכים אחר לשון בני אדם - ובכל אפי' במקום ופזאון

5 Zugt Di Mishnah
 מן הכרוב
 אסור באיספרגוס
 If one makes a נדר from cabbage, all varieties of כרוב, which includes איספרגוס, are prohibited. As Tosfos says בכלל כרוב הוא

However
 מן האיספרגוס
 מותר בכרוב
 Because
 כרוב אינו בכלל אספרגוס

The Mishnah continues
 מן הגריסין
 אסור במקפה
 If one makes a נדר from grits, even מקפה, a thick cereal made from grits are prohibited, because, as the Ran explains דקרו ליה מקפה דגריסין

ורבי יוסי מתיר
 Because
 באתריה
 למקפה קרו מקפה
 ולגריסין גריסין
 In his area, people only refer to מקפה as מקפה

However
 מן המקפה
 מותר בגריסין
 Because
 גריסין לא קרו מקפה

The Mishnah continues
 מן המקפה
 אסור בשום
 Because, as the Ran explains שום קרו מקפה
 People refer to garlic as מקפה, because it is softened with water
 ור' יוסי מתיר
 ור' יוסי holds that שום is permitted.

However
 מן השום
 מותר במקפה
 Because
 מקפה לא קרו שום

5 *מלפני:*

מן האיספרגוס
 מותר בכרוב

Because
 כרוב אינו בכלל
 אספרגוס

מן הכרוב
 אסור באיספרגוס

Because
 all varieties of כרוב, which includes איספרגוס, are prohibited. בכלל כרוב הוא

מן המקפה
 מותר בגריסין

Because
 גריסין לא קרו מקפה

מן הגריסין
 אסור במקפה

Because
 a thick cereal made from grits are prohibited, because דקרו ליה מקפה דגריסין

ורבי יוסי מתיר
 Because

באתריה למקפה קרו מקפה ולגריסין גריסין
 In his area, people only refer to מקפה as מקפה

מן השום
 מותר במקפה

Because
 מקפה לא קרו שום

מן המקפה
 אסור בשום

Because
 שום קרו מקפה
 People refer to garlic as מקפה because it is softened with water
 ור' יוסי מתיר

6 The Mishnah continues

מן העדשים
 אסור באשישים
 If one makes a נדר from lentils, even lentils fried in honey
 are prohibited, because,
 בכלל עדשים נינהו
 They are considered lentils even after they are fried.
 ור' יוסי מתייר
 Because
 They are NOT considered lentils when they are fried.
 However
 מן האשישים
 מותר בעדשים
 Because
 עדשים אינו בכלל אשישים

The Mishnah continues

חטה חטין שאני טועם
 אסור בהן
 בין קמח בין הפת
 If a person makes a נדר from both, חטה, wheat, in the
 singular, and חטין, plural, all flour, bread and wheat
 kernels are prohibited, because, as the Ran explains,
 חטה refers to bread, in which they are גופה, a single
 entity; and חטין refers to flour and חטין, chewing wheat
 kernels, in which they are הרבה, multiple entities.
 Similarly
 גרים גריסין שאני טועם
 אסור בהן
 בין חיין בין מבושלין
 If a person makes a נדר from גריס, one grit, and גריסין, many
 grits, both, raw and cooked grits, are prohibited, because
 חטין refers to מבושלין, in which they are גופה, a single
 entity. And גריסין refers to חיין in which they are הרבה, multiple entities.

However

רבי יהודה אומר
 קונם גריס או חטה שאני טועם
 מותר לכוס חיים
 רבי יהודה explains that if one makes a נדר that he will NOT
 taste גריס, or חטה, only גריסין מבושלין and פת חטים are
 prohibited. However, גריסין וחטין חיין may be chewed,
 because
 לא משמע גופים הרבה

7 And the Braisa states that

חטים או גריסין שאני טועם
 אסור לכוס
 Because
 משמע גופים הרבה
 However
 מותר לאפות ולבשל
 Because
 לא משמע גוף אחד

הדרן עלך פרק הנודר מן המבושל
 We have B"H completed the Sixth Perek of נדרים, and will begin the Seventh Perek, הנודר מן הירק, in the next
 Daf, B'ezras Hashem.

6

מן האשישים
 מותר בעדשים
 Because
 עדשים אינו בכלל אשישים
 מן העדשים
 אסור באשישים
 Even lentils fried in honey
 are prohibited, because,
 בכלל עדשים נינהו
 ר' יוסי מתייר

חטה חטין שאני טועם
 אסור בהן
 בין קמח בין הפת
 If a person makes a נדר
 from both, חטה, wheat, in the
 singular, and חטין, plural,
 all flour, bread and wheat
 kernels are prohibited,
 because
 חטה refers to bread, in which they are a single entity;
 and חטין refers to flour and חטין, chewing wheat kernels,
 in which they are הרבה, multiple entities.

גרים גריסין שאני טועם
 אסור בהן - בין חיין בין מבושלין
 רבי יהודה אומר
 קונם גריס או חטה שאני טועם
 מותר לכוס חיים

7

חטים או גריסין שאני טועם
 אסור לכוס
 Because
 משמע גופים הרבה
 However
 מותר לאפות ולבשל
 Because
 לא משמע גוף אחד

הדרן עלך הנודר מן המבושל